

DAGENS FRÅGOR

Vätebomb i Det var många opinionsvärldens seismografer, som den 1 riksdagen. mars i år registrerade vätebombsexplosionen i Stilla havet. Kedjereaktionen gjorde sig också gällande i vårt en smula avsidet belägna land. Ej blott socialdemokratiska och kommunistiska sammanslutningar och fackföreningar utan till och med en folkpartistisk församling avlevererade resolutioner mot detta ohyggliga förstörelsemedel, i vilka tillika krävdes, att de amerikanska experimenten inte skulle få fortsätta. Dyliga resolutionspapper utgöra förvisso inte mycket mer än en demonstration av vanmakten. Men i en tid, då de agitatoriska fredssträvandena ofta länkas in såsom dragkrafter i de politiska motsättningarna mellan världshalvorna, kan det vara motiverat att något närmare analysera indignationen. Det kan annars hända att mängden i harm, rädsla eller panik instämmer i sådana resolutioner och därmed främjar avsikter och syften, vilka äro fientliga mot egna demokratiska frihetsmål.

Det bör emellertid framhållas, att indignatio fecit versus och en sådan tes uttalade Morgontidningens chefredaktör, riksdagsman Gösta Elfving, för statsministern i första kammaren. Ändamålet var att genom statsministern få en redogörelse för Sveriges läge och regeringens syn på detta efter »den senaste utvecklingen på förstörelseteknikens område». Enligt försljudanden satte sig statsminister Erlander på lärobänken för att tränga in i det svåra ämnet och i medio av maj var han färdig med sin seminarieuppsats.

Den blev väl betygsatt både av talesmännen för folkpartiet, högern och bondeförbundet och av en sådan politisk expert på atomfrågan som f. landshövding Sandler. Det blev i senaten nästan en återklang av de ekumeniska stämningar, vilka under andra världskriget och samlingsregeringens tid åstadkommo s.k. stora dagar i riksdagen. Inte ens den kommunistiske representanten eller Georg Branting förstörde harmonin, ehuru de kanske hade var sin personliga läsart. Men själva resonansbotten i senaten verkade klen — det var inte stort mer än en tredjedel av ledamöterna närvarande under debattens inledning och den skaran tunnades så småningom ut betänkligt.

Detta hindrar emellertid inte att statsministerns deklaration uppmärksammades såsom sig borde av allmänheten. Redogörelsen var väl balanserad och den sökte inte dölja något. Tvärtom innehöll svaret också en varning: »Det är en farlig illusion att förlita sig på att medvetandet om förstörelsemedlens oerhörda verkan skall kunna förhindra krig.» Skulle det bli ett storkrig, komma sannolikt atombomber till användning och även vårt land måste bereda sig därpå. Statsministern tillade: »Jag är förvissad om att jag tolkar uppfattningen hos alla demokratiska medlemmar av denna riksdag och hos

den alldeles övervägande delen av vårt folk, om jag säger, att icke ens hotet om ett atomkrig kan minska vår fasta beslutsamhet att till det yttersta försvara vår frihet och vårt oberoende mot varje angrepp.»

Det var framför allt denna deklaration, som föranledde instämmanden från de demokratiska partiernas företrädare. Därmed måste också ha sagts att de äro beredda att medverka till den anskaffning av försvarsmedel, som den tekniska utvecklingen gör ofrånkomlig. Denna beredvillighet tyckes också finnas, att döma av försvarsdebatten i riksdagen någon vecka senare. Det är egentligen endast en mindre falang inom socialdemokratiska partiet, som begagnar varje tillfälle att demonstrera sin försvarsolust. Hr Spångberg — som tidigare i år sökt väcka ovilja mot försvarsutgifterna genom att föreslå, att de skulle särskilt specificeras på skattsedlarna — anmärkte sålunda i försvarsdebatten att rustningarna i världen åstadkomma oro. Försvarsministern kunde ironiskt påpeka för sin partikamrat, att det i stället är oron, som framkallar rustningarna.

En senare del av statsministerns deklaration i atomfrågan innehöll en rad upplysningar om vad som göres inom försvarsforskningen m. m. Det framhölls bl. a., att man är sysselsatt med att försöka få fram robotar såsom försvarsmedel. Uppgifter lämnades också om civilförsvarets läge, skyddsrummsfrågan m. m., men de hade tvivelsutan fått en mera lugnande utformning än verkligheten tillåter. Eftersom två särskilda utredningar syssla med civilförsvaret är redan därigenom av statsmakterna erkänt, att här existera brister. Men det förefaller tyvärr, som om detta utredningsarbete inte bedrives med tillräcklig energi. Utbildningsfrågan handhas t. ex. såsom enmansuppdrag av en betrodd socialdemokratisk riksdagsman, vilken i egenskap av statsutskottsledamot och avdelningsordförande i utskottet måste vara så upptagen ena hälften av året att det just inte kan bli mycken tid övrig för utredningsuppdraget. Statsministern, som inlagt förtjänster om att söka tränga in i atomfrågans kärna, borde även kontrollera om, och i så fall, huru plantorna under sakkunnig ledning spira och vårdas på andra sidan utredningsstaketet.

Politisk Det var förvisso ingen tillfällighet att behandlingen av kon-
irritation. stitutionsutskottets dechargebetänkande i andra kammaren framkallade en sammanstötning mellan regeringskoalitionen och oppositionen. Frågan kom upp vid 1-tiden på natten, sedan ärendet från början satts i efterhand på begäran av ett par statsråd. Konstitutionsutskottets ordförande, hr Hallén, hade hemställt hos talmannen, att man skulle skjuta på handläggningen till en senare dag och ett yrkande därom framställdes direkt i kammaren av en folkpartist, men inte förty beslöts andra kammaren på begäran av en socialdemokrat att debatten skulle äga rum. En statsvetare som prof. Håstad betraktade händelsen som enastående i parlamentarismens annaler. I pressdebatten efteråt blev betygsättningen mindre diskret: man talade oförblommerat om en skandal.

Dagens frågor

Vad som sålunda inträffade var ett uttryck för irritationen under den stora anhopningen av ärenden och arbete i riksdagens slutskede men också en utlösning av förefintlig misstänksamhet partierna emellan. Otivelaktigt har maktkänslan vuxit hos de förenade regeringspartierna. Detta har visat sig i statsrådets nonchalans mot riksdagen vid flerfaldiga tillfällen och tid efter annan i hänfulla tonfall i debatterna. Talmannen i andra kammaren avslög sålunda under jordbruksdebatten folkpartiledarens framställning om en andreareplik, trots att jordbruksministern i ett längre anförande starkt angripit folkpartiet. Att talmannen senare samma kväll förhindrade en bondeförbundare från att utnyttja replikrätten blev mindre uppmärksammat och förtjänade heller inte större avseende. Finansministern har i åtskilliga framträdanden använt ord och uttryck om sina meningsmotståndare, vilka vittnat om hans säregna ofelbarhets- och överlägsenhetstro. Vidare bör nämnas att statsministern vid ett tillfälle angrep en yngre folkpartist i kränkande ordalag och att finansministern tillät sig ett liknande förfarande mot en högerman-företagare i andra kammaren.

På ett annat och högre plan men inte utan sammanhang med det sagda ligger regeringens ointresse både för ökad rättssäkerhet genom stärkt kontroll och för den utredning om den konstitutionella kontrollen, som riksdagen tidigare begärt.

Det är tvivelsutan riktigt, att den utomparlamentariska kritiken mot regeringen använt en skärpt ton. Det är företrädesvis i pressen detta yttrat sig. I riksdagen vårdar sig däremot oppositionen om språket betydligt mera än regeringen. Om regeringen har någon lust att »ge igen» på pressens bataljer bör detta rimligen ske i dess egna språkrör. Det är sålunda en tvivelaktig metod att t. ex. slå folkpartiledaren i huvudet med Dagens Nyheter.

En annan förklaring kan sökas i att förhållandet inom koalitionen inte är så harmoniskt, som kontrahenterna själva göra gällande. Det är möjligt och troligt, att de engagerade statsråden sällskapa med en viss tolerans, men i debatten ute i landet förspörjes missnöje, t. ex. i förhållandet jordbrukare—konsumenter, vilket medför en allt svårare påfrestning för partianhängarna. Den röd-gröna fronten skulle med andra ord vara populär i Kanslihuset men mindre uppskattad i Folkets hus och i bygdegårdarna. Rapportgivningen nedifrån och uppåt lär ha gjort detta bekant också i statsrådsberedningen för att inte tala om partiledningarna.

Riksdagsarbetet har även i år varit hårt pressande, trots att regeringen gjort sitt för att underlätta verksamheten. Vad beror detta på? Det är typiskt att bland de ärenden, som uppskjutits till höst-riksdagen, finns förslag om riksdagens arbetsformer, bl. a. en motion i ämnet från i fjol! Snabbare eller mera benägen att syssla med egna angelägenheter är inte riksdagen. Huruvida här föreligger en medveten eller omedveten känsla av att det egentligen inte kommer an på formerna utan på innehållet må vara osagt. Det förhåller sig emellertid tvivelsutan så att med statsmaktens expansion har följt en utvidgning av riksdagens arbete, för vilken denna inte är rustad. Det

mest angelägna skulle i så fall vara icke att rucka på arbetsformerna hit och dit utan att begränsa det material, varmed statsmakterna sys-selsätta sig. Detta förutsätter dock en självbesinning både från rege-ring och riksdag, som man tyvärr icke kan förvänta.

I detta sammanhang bör särskilt uppmärksammas det allt starkare organisationsväsendets återverkan på riksdagens förhandlingar. At-skilliga riksdagsmän synas uppfatta sig själva mera såsom repre-sentanter för olika, organiserade intressen än för sina valkretsar och deras väljare. Det betyder att organisationsväsendet på sätt och vis flyttat in på Helgeandsholmen med allt vad detta medför av löne-gradstänkande och standarddiskuterande ej endast i förhållandet sam-hället—organisationen utan också i förhållandet organisationerna emellan.

Här får det räcka med antydningar om en del problem. Samman-tagna bära de vittne om ett krisläge för parlamentarism och admi-nistration. Man har lagt sig i för mycket. Det brukar anföras att jordbrukskalkylen endast behärskas av några få. Det är tvivelsutan delvis detsamma med bostadspolitiken och dess 1 600 paragrafer, med socialpolitiken och andra vidlyftiga områden, där statsmakterna inte nöjt sig med att ange riktlinjer utan fortsätta att även ägna sig åt detaljer för att inte säga petitesseer. Experterna på dessa detaljer — de äro ganska många — låta gärna höra sin sakkunskap, men detta innebär att debatterna bli i stort sett onjutbara för andra. Konsekven-sen visar sig i de tomma kamrarna. I dechargedebatten i första kam-maren påtalade prof. Herlitz pressens minskade intresse för riks-dagens angelägenheter och trodde, att detta berodde på att allmän-hetens intresse är i nedåtgående. Det är en riktig iakttagelse. Man kan emellertid tillägga att folk på åhörarläktarna också göra sig frågan, om det rimligtvis kan begäras så mycket mera uppmärksam-het från allmänhetens sida, då riksdagsmännen själva i stor utsträck-ning visa så påfallande ringa aktivitet i sitt deltagande i riksdagens förhandlingar.

»Propaganda- minister.» När koalitionsministären tillkom förbehölls en fjärde-del av de sexton statsråden bondeförbundet. Då de ju-ridiska konsultuppgifterna inte behärskades av den man, som stod i kulissen till den fjärde platsen, måste hans verksamhet utformas med hänsyn till de politiska meriterna. Vissa arbetsuppgifter förenliga med både partiets och personens förutsättningar och intressen till-skapades därför för »vägminister» Nilsson i Spånstad. Särskilt ar-betstyngd torde vederbörande inte ha blivit, och de ordinarie departe-mentscheferna inte synnerligen avlastade, men man stod inför en politisk nödvändighet, som på något sätt måste lösas.

Detta tillvägagångssätt framstod, redan då det skedde, såsom irra-tionellt. I en period, då statens expansion ökar, ställes vidgade an-språk på regeringen och därför har från olika håll yrkats på skogs-, hälsovårds-, samordnings- och arbetsmarknadsministrar. En tillfällig politisk konstellation föranledde emellertid, att det blev en vägminis-

ter med fisket som bisyssla. Nu sitter statsrådet Nilsson där, så länge den politiska förbindelsen varar. Däremot räckte inte de politiska ambitionerna och krafterna inom hans eget parti till för att återbörda honom till riksdagsbänken i andra kammaren.

När statsrådet Dag Hammarskjöld blev högste chef för Förenta Nationerna uppstod en vakans inom regeringen. På grund av att Sverige är med i åtskilliga internationella sammanhang ansågs det först, att hr Hammarskjölds efterträdare borde sökas i samma dignitet, eftersom det vore önskvärt att deltagarna i det internationella samarbetet möts »på ministerplanet». Den förändring i regeringen, som ägde rum fredagen den 4 juni, då riksdagsledamoten Ulla Lindström blev konsultativt statsråd, gav emellertid till känna att det i stället var den politiska opportuniteten som utformat regeringens sammansättning.

Egentligen skulle statsrådet Ulla Lindström kunna bära titulaturen »propagandaminister», ty de valtaktiska skäl, som föranlett hennes upphøjelse, motsvara närmast detta. Det socialdemokratiska partiet har haft vissa besvärligheter, sedan det lät sin förra kvinnliga minister (Hildur Nygren på ecklesiastikministerposten) vika för bondeförbundaren Ivar Persson i Skabersjö. Kvinnorna inom partiet protesterade då. Ett andra bekymmer tillkom, sedan oppositionen börjat att allt starkare understryka konsumentintressena, vilket är oförenligt med det tysta samförstånd om jordbrukspolitiken, som koalitionen förmenats representera. Statsminister Erlander har uppenbarligen velat slå två flugor i en smäll genom att dels tillgodose kvinnointressena, dels konsumentintressena.

Det blev Nils Wohllins dotter, riksdagsledamoten Ulla Lindström, som utsågs att kitta samman sprickorna. Fru Lindström har varit sakkunnig i en del utredningar om möbelhandel och varudistribution och är dessutom intresserad av och aktiv inom det internationella samarbetet. Hennes »personliga professor» i regeringen fastställdes därför att omfatta konsumentupplysning samt hem- och familjefrågor, barnavård och bidrag till barnhem, husmoderssemester och barnkolonier samt slutligen medborgarskapsärenden och internationell hjälpverksamhet. Uppenbarligen är hon alltså minister för det »underutvecklade» på ganska skilda områden. Det finns ingen anledning att förutsätta annat än att hon skall lösa en hel del av sina arbetsuppgifter, ty statsrådet Lindström har under sin hittillsvarande riksdagstid utvecklat sig från en ganska impulsiv och delvis naiv radikal till en mera modererad och sakinställd politiker. Temperamentets arv lär hon dock inte kunna komma ifrån.

Konstitutionellt och principiellt är det emellertid anmärkningsvärt, att det inte främst är statens och regeringens intressen, som beaktats, utan partiets propagandabehov. Från håll, som står landsorganisationen nära, har man sålunda knorrat över att det inte blev en arbetsmarknadsminister. Publiciteten kring »konsumentministern» visar emellertid, åtminstone att börja med, att statsminister Erlander räknat rätt, då han satsat på »populariteten» och på den kvällstidningsmentalitet, som gör sig alltmera gällande i den allmänna bedömningen

av svenskt samhällsliv. En elak kommentator i en universitetsstad undrade, om »folkhemskarna fått sin egen prinsessa». Det var kanske det som var meningen.

»Liberalisering.» För Sveriges del ha strävandena till »liberalisering» — dvs. att frigöra handeln mellan länderna för att därigenom åstadkomma ökat internationellt utbyte och större ekonomisk hälsa — nått ett ganska gott praktiskt resultat. Handelsminister Ericsson talade under vårriksdagen om en nittioprocentig liberalisering för vårt lands vidkommande. I andra länder har man inte kommit så långt, delvis beroende på att det mera rört en läpparnas bekännelse än en hjärtats mening. Det finns allestädes så många inhemska intressen att tillgodose och då går det med liberaliseringen som med försöken att avvägbringa en gemensam nordisk marknad, sedan tanken på en nordisk tullunion måst avskrivas. Det existerade i denna senare fråga alltför många hållhakar i de nordiska länderna, mest i Norge, under det att Danmark och Sverige tycktes beredda till en vidgad gemensamhet i ekonomiska ting.

Den mest vidsträckt liberalisering, som finns inom synhåll, gäller uppenbarligen återställande av valutakonvertibiliteten. De skriftlärde tvista om det skall kunna ske i år eller nästa år. Tydligt är under alla omständigheter att strävandena att möjliggöra ett friare valuta-utbyte äro ett stycke på väg. Den västtyske finansministern synes vara benägen att ta en avgörande ställning till frågan den 1 aug. Den engelske finansministern förefaller däremot tveka på målet. Den svenske finansministern förklarade i vårriksdagens ekonomiska debatt, att vårt land »utan tvekan» skulle söka sluta upp bland de andra nationerna, om valutakonvertibilitet skulle beslutas. Blir det någonting av inom en rimlig framtid, får man förmoda att återställelsen på valutamarknaden kommer att ske successivt. Att åstadkomma fjättrar synes på detta som på de flesta områden vara mycket lättare än att avlägsna dem.

Liberaliseringen av varor och valutor borde emellertid också omfatta liberalisering av människorna. Vid OEEC-konferensen i Paris i april framhävdes, enligt vad Neue Züricher Zeitung visste berätta, det egenartade i att Sverige vägrat att delta i frigivandet av studieresor i utlandet. Då valutahänsyn inte kunde spela någon avgörande roll, eftersom Sverige är överskottsland i EPU, ansågs ställningstagandet bero på den svenska regeringen.

Så långt kommentatorn i den schweiziska tidningen. Såvitt man kan förstå beror det svenska avståndstagandet på att man inte ville binda sig för all framtid. Valutatilldelningen för studieresor behandlas tämligen generöst — gränsen för turistresor har som bekant höjts. Emellertid föreligga svårigheter för dollartilldelning för studieresor till USA och kontrollen är över huvud taget inte endast en formalitet. Vore den det, kunde den lika gärna avskaffas, ty regleringar skola, som man från regeringshåll ofta förklarar, inte behållas en dag längre än nödvändigt.

Dagens frågor

Det förefaller, som om regering, riksbank och valutakontor borde ta frågan om liberalisering av människornas resor över gränserna under en allvarlig omprövning, och ägna denna fråga minst lika stort allvar som ägnas liberalisering av varorna. I utbildning och uppfostran ingå nu för tiden i avsevärt större utsträckning än tidigare utlandsstudier, vilka äro till gagn inte endast för vederbörande utan också för vårt land. Både i princip och i sak bör en liberalisering också på detta område eftersträvas och fullföljas.

Äro statslånen i bankerna I den ekonomiska debatten ha under senaste tid några mycket framstående bankmän uttalat starka betänkligheter emot den betydande statliga upplåningen i de enskilda bankerna såsom innebärande risker för balansrubbnings och ny inflation. Denna upplåning säges stärka bankernas likviditet och därmed ge dem möjligheter att lämna ökade krediter till näringslivet med resultat att marknaden skulle bli överförsörjd med betalningsmedel. Detta har förklarats med att de penningmedel som staten lånar upp strömma genom statens utbetalningar tillbaka till bankerna och bli på så sätt disponibla för nya krediter.

Det är nog flera än jag som funnit detta resonemang vara besynnerligt och undrat om det verkligen kan hålla streck. Om någon enskild person lånar ut av sina likvida medel — det är ju likvida medel staten tar i anspråk — säger sunda förnuftet att denne enskilde person försvagar sin likviditet. Samma sunda förnuft säger att en bank försvagar sin likviditet när den lånar ut pengar till någon enskild person eller till något enskilt företag. Kan det verkligen vara möjligt att banklån till staten har en rakt motsatt effekt? Är detta riktigt, måste det också vara riktigt att bankernas likviditet försvagas när staten återbetalar lånen till bankerna. Men detta att bankernas likviditet skulle försvagas, när de genom återbetalning av statens lån få mera pengar att röra sig med, det åtminstone är då uppenbart orimligt. Här måste föreligga någon lapsus i bankmännens resonemang eller också måste det var något annat som är gale.

Naturligtvis är det riktigt att de pengar som staten lånar upp i bankerna, de återgå till bankerna via statens utbetalningar. Men detta är ju något som sker med alla de medel som bankerna låna ut och vem som än får låna. Det är ju på det sättet pengarna cirkulera på penningmarknaden. Om icke denna penningcirkulation ständigt påginge skulle bankerna snart nog bli satta ur stånd att stå till tjänst med krediter i större utsträckning än motsvarande det samtidiga nysparandet — i den mån detta nu gick till bankerna. Så länge Riksbanken icke släpper ut nya pengar på marknaden är det också ständigt *samma* pengar som gå ut och in, ut till nya krediter och in när krediterna avvecklas. Inga nya pengar komma i marknaden och någon risk för att marknaden skall bli rikligare försedd med betalningsmedel kan därför ej vara för handen, därmed ej heller någon *ökad* risk för inflation. Varför jag poängterar ordet *ökad* torde bli klart av det följande.

Ändock förhåller det sig verkligen på det sättet att om en bank lånat ut pengar till staten — detta sker t. ex. genom att banken köper s. k. skattkammарväxlar — och exakt det utlånade beloppet på sedvanligt sätt återgått till banken, har bankens likviditet förstärkts. Detta låter besynnerligt och det är också besynnerligt. Förklaringen är, att här i landet gäller den underliga bestämmelsen att bankerna få tillgodoräkna sig innehavet av skattkammарväxlar i det underlag som avgör storleken av den tillåtna kreditgivningen till privata låntagare. Om således av två banker den ena banken har köpt tre månaders skattkammарväxlar till ett visst belopp, medan den andra banken köpt tre månaders varuväxlar till samma belopp, anses den första bankens likviditet vara starkare än den senares och den har rätt till större kreditgivning. Sunda förnuftet — varför icke använda detta — säger att båda bankerna i realiteten äro fullt jämbördiga i fråga om likviditet. Det är således blott enligt gällande bestämmelser, vad jag vill kalla nominellt, som den ena bankens likviditet är överlägsen den andras. En sak för sig är om banken med skattkammарväxlarna verkligen kan utnyttja sin rätt till större kreditgivning.

Man kan fråga sig av vad anledning olika bestämmelser gälla för växellån till staten och växellån till näringslivet. Svaret från höga myndigheternas sida blir antagligen det att lånen till staten innebära större trygghet för bankerna att återfå de utlånade pengarna. Svaret låter plausibelt men är ändock icke ett svar som håller. Redan av omsorg om eget väl eller ve måste bankerna se till att de ha en betryggande säkerhet för de lån de bevilja. Men icke blott detta: enligt gällande bestämmelser äro bankerna skyldiga att kräva säkerhet för lånen. Såvitt jag kan se ligger den enda verkliga skillnaden mellan lån till staten och lån till näringslivet däri att om staten ej på utsatt dag kan infria sina skattkammарväxlar, så kan den via Riksbanken sätta sedeltryckeriet i Tumba i arbete och betala med nya sedlar. Sedlar som i själva verket ingenting annat äro än checkar utan täckning. Då, men först då, ökas mängden av betalningsmedel och inträder ökad risk för inflation. Om däremot en enskild låntagare skulle råka så illa ut att han ej kan lösa sina växlar och han då försöker att betala med egna checkar utan täckning gör han sig skyldig till en straffbar handling.

Det normala är naturligtvis, eller borde vara, att staten inlöser sina skattkammарväxlar med skatter och andra inkomster. Dessa medel ha då först dragits bort från marknaden, dvs. från bankerna, och de återgå till bankerna när skattkammарväxlarna lösas. Tyvärr går det för närvarande inte till på det sättet. Staten anlitar i stället sin rätt att utge sedlar för att skaffa medel till inlösen av bl. a. skattkammарväxlarna. I december i fjol höjdes därför riksbankens sedelutgivningsrätt med 300 miljoner kronor och nyligen har en ytterligare höjning med 400 miljoner kronor begärts.

När det råder samhällsekonomisk balans behövas inga restriktioner på penningmarknaden, för övrigt icke på något område. Penningmarknaden reglerar sig själv automatiskt. För balansens upprätthållande är det dock *oundgängligen nödvändigt* att alla de medel, utöver

Dagens frågor

den kassareserv bankerna måste hålla för dags- eller kortfristiga behov, också lånas ut. Sker icke detta uppstår det brist på betalningsmedel på marknaden. Nu hävdar regeringen att det lyckats för den att uppnå samhällsekonomisk balans. Varför är regeringen då så oerhört angelägen om fortsatta restriktioner på penningmarknaden? Regeringen själv svarar att om restriktionerna ej funnes skulle kreditgivningen till de privata låntagarna svälla ut, marknaden skulle bli överförsörjd med betalningsmedel och därmed skulle inflationsrisken bli överhängande.

Det är förvånansvärt att regeringen icke inser huru svagt dess svar är och huru den genom detta svar motsäger sig själv. Råder det samhällsekonomisk balans, så som regeringen säger, måste detta betyda att det finns just så mycket betalningsmedel på marknaden som erfordras för att varuutbytet i samhället skall kunna fortgå normalt och utan störningar. Varifrån skulle då de penningmedel komma som skulle medge en ökad kreditgivning? Det är en fråga som regeringen noga aktat sig för att beröra och detta av lättförklarlig orsak. Varför lättförklarlig? Jo, helt enkelt därför att när regeringen säger sig frukta en farlig ansvällning av kreditgivningen så kan detta betyda endast en sak, nämligen att regeringen är fullt medveten om att penningförsörjningen i verkligheten *är för riklig*. Regeringen är helt enkelt rädd för att de penningmedel den släppt ut skola användas på det sätt penningmedlen skola användas när samhällsekonomien är balanserad. Antagligen är det en ängslan av detta slag som förestavat de omnämnda bankmännens varningar eller, troligen, en deras fruktan att staten genom ännu större överförsörjning med pengar tvingar in bankerna i ett läge där deras nominellt ökade likviditet måste utnyttjas.

Oscar Lundqvist.